

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 8.

Lýsingaprísir fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 21. februar 1928.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarnæðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

2. árg.

TAD DREGUR AT DEGI
TÁID okkara fiskimenn
aftur leggja út á hav, aftur
halda út í hitt óvissa, hvat ið
vinninginum viðvirkur. Tað
einasta sum teir eru vissur í er
baksið, sum eingin sjómaður
sleppur uttanum. Tíðin er nú
komin aftaná hin baldruta vet-
urin, sum einki hevur givið, og
hugdjarvir sum sjómenn okk-
ara eru, so heilsa teir hesari
stund vælkomnari. Tí, er tað
svangligt at sita heima ein
langan og kaldan vetur, so lætt-
ur tað um hjarta, at nú slepps
út aftur á hitt frla havi, til hitt
stóra eydnuspælið.

Táid so langt er liðið, er ei-
sini vert at nerta við tær ú-
reiðslur sum fiskimaðurin má
binda seg ann við áðurenn
hann sleppur av stað. Hann
skal hava klæðir, og klæðir sum
liva. Hann skal hava styvlar
og oljuklæðir, og kannska skal
hann eisini hava nakað av
roykutubbakki og munntubbakki
— og alt kostar pening, og
heldur ikki lítlan pening. Teir
skulu ígjøgnum okkara heimligu
kríggisprísir fyri at fáa tókur á
ti neyðini, sum teir skulu hava
við, áður enn teir fara út. Lit-
ið sigst at skula til fyri at darva,
men her munu ikki okkara
reiðarar halda so. Teir bljúgv-
ast ikki við at selja okkara
fiskimonnum henda »luksu«
til slíkar okurprísar, sum tað
ikki eigir at vera lætt at seta
javnbjóðis við, hvatvið aðrar
sjógvssøkjandi fjóðir vildu kraft
av sínum sjómönnum.

Dómir um hvussu tað her á
landi verður gjørt sær burtur
úr, táid talan er um nakað sum
sjómaðurin skal nýta og brúka,
kann eingin lata vera at seta
upp:

Tubbakk (livurpól) kostar reiðar-
inum við tolli 2,70 oyr. kg.
Hann selur tað til sjómannin
fyri 5,00 oyr. kg.

Spunnið tubbakk kostar honum
við tolli 9,00 oyr. kg.
Sjómaðurin má galda 14,00 oyr.
kg.

Plátu-tubbakk kostar honum
5,60 oyr. kg.
Sjómaðurin skal galda 14,00
oyr. kg.

Kundi reiðarin ikki sligið eitt
lítið sindur av hesari okurs-
vinnu, hann hevur av tí sindri
av »luksu« sum hin føroyski
sjómaðurin loyvir sær. So-
mikið meiri, sum reiðarin í teim
flestu førum, hevur ein ikki
lítlan eykavinning av tí, at hon-
um mangan loyvist at liggja
inn við peninginum ein stóran
part av árinum, sjálvt um tað
bert verður ein rentuvinningur.

Annað sum skal nýstast er

eisini hildi uppi í einari slíkari
hædd, at onkur sum ikki fer til
sjós, sigur: Gud havi lov, at eg
sleppi frá tí stríðinum, tí tað er
so dyrt at sleppa út. Hetta er
heldur ikki so skeivt, táid hugt
verður eftir prísinum á t. d.
styvrum og oljuklæðum:

Eini oljuklæðir kostar reiðarinum
kr. 14,00.

Til sjómannin selur hann tey
fyri kr. 28,00.

Einir sjóstyklar kostar reiðar-
inum kr. 22,00.

Sjómaðurin skal galda kr. 36,00.

Hetta er ikki í minsta lagi til
at bota um fiskimannsins kor.
Tað sær heldur út, sum um tað

galt at fjøtra fiskimannin so fastan
sum gerast kann áður enn
hann fer út um várið. Men
tað kann væl ikki vera ætlanin?

Her eiga tí teir føroysku
reiðarirnar at vera beinasamir
— um teir verða tað er eitt
annað — at hjálpa sjómön-
num biliga til sjós, við at seta
niður tær vórar sum fiskimað-
urin má hava, táid hann skal
gera seg sjálvan út. Korini hjá
fiskimanninum eru vond, sum
tey eru, og eigir eingin at vera
við til at gera tey enn verri.
Fiskiprísirnar ganga upp aðra-
staðni, so tað er eingin grund
fyri at halda uppi okurprísirnar
á teim neyðsynjarvørum sum
fiskimaðurin skal hava.

Fra Rigsdagen.

Krisehjælpen til de Arbejdsløse forkastedes. Pastor Schmidt
og Holstein stemmer med Socialdemokratiet og Radikale. —
Men Retspartiet svigter de nødlidende Hjem.
Den tyske Præst — og den danske.

Folkethingets Forhandling om
Krisehjælpen blev bevæget. Til-
høresplasserne var overfyldte, og
Kongens Kabinetsskretær,
Krieger, saas i den reserverede
Diplomatloge, ligesom paa de
store politiske Dage.

Medens Venstres og Højres
Ordførere kun værdigede Sagen
en ganske kort Bemærkning —
det var, som om de følte sig
skamfulde over Situationen —
udspandt der sig en lang Debat
mellem Socialdemokratiets og
de Radikales Ordførere paa den
ene Side og Ministeren og nogle
konservative Folkethingsmænd
paa den anden. Hertil kom
Smaapartiernes Ordførere.

Den tyske Repræsentant, Pas-
tor Schmidt og Løsgængerens,
Grev Holstein, erklærede at ville
stemme for Forslaget, men paa
Retspartiets Vegne erklærede
Hr. Dam — mod Forventning
— at de to Repræsentanter vilde
stemme med Højre og Venstre.

Hermed var Forslagets Skæbne
absolut beseglet, men vi tror, at
mange af de Vælgere, der har
stemt paa det mærkværdige
Retsparti, vil vende sig fra den
umenneskelige Mangel paa Med-
følelse, som Dr. Dams og Pastor
Willesens Afstemning er Udtryk
for.

Og ved Afstemningen forkas-
tedes Forslaget med 74 Stemmer
mod 69. For Forslaget stemte
Socialdemokratiet og Radikal,
samt Holstein og Pastor Schmidt.
Iblandt de fraværende var den
færøske Folketingsmand.

Pastor Bindselev udtalte for
Afstemningen, at det gjorde ham
ondt at maatte meddele, at han
vilde stemme imod Forslaget,

hvorimod den tyske Pastor
Schmidt, efter at have gjort op-
mærksomt paa, at han ikke
gerne blandede sig i indre
danske Spørgsmaal, udtalte: Be-
handlingen af de Arbejdsløse er
saa uretfærdige, at Samfundet
ikke kan være bekendt at lade
dem skotte sig selv, og derfor
vilde han stemme for Forslaget.

Folkethinget beseglede Krise-
hjælpens Skæbne. Med 74 Stem-
mer mod 69 forkastede Thinget
Forslaget om at yde en ringe
Hjælp til de Tusinder, som ved
Regeringens Nedskaering ude-
lykkedes fra deres Arbejdsløs-
hedsunderstøttelse.

Ud over Landet vil denne Af-
stemnings Resultat blive mod-
taget med Sorg og Harm, og
man vil med dyb Beklagelse
konstatere den Kendsgerning, at
Folkethingets Flertal er blotet
for Medfølelse med de ulykkelige
Arbejdsløse.

Thi saaledes er Stillingen efter
Afstemningen. De Folk, der har
stemt imod Krisehjælpen, kan
nok saa meget bedyre deres
gode Følelser; ingen vil tro dem.
Deres kyniske Afstemning taler
imod dem. Den Dør, de brutalt
lukkede i, staar som Symbol for
deres Adfærd.

Hvem er det egentlig, Folke-
thinget behandlede paa denne
Maade?

Lad os alter fastslaa, at det
drejer sig om 50,000 hæderlige
Arbejdere, hvoraf de 30,000 er
Familiefædre. De er ikke ar-
bejdsløse ved egen Skyld, de
ønsker Arbejde, hellere i Dag-
end i Morgen, men den Krise,
som de ikke har fremkaldt og
som de intet Ansvar bærer for,

har gjort dem arbejdsløse. De
fleste af dem lider Nød, mange
har gaaet arbejdsløse i Aarevis
under Krisen, og deres Hjem er
forlængst ribbet til Fordel for
Pantelaanerene.

Til al denne Nød og Ulykke
har Folkethingets Flertal, Højre
og Venstre, føjet en kynisk Hen-
visning til Fattigvæsenet. Naar
de humane Hjælpkasser for
eller senere har forloftet sig paa
den Opgave, der hedder Under-
støttelsen af Arbejdsløse, saa er
der kun en Udvej til Livets Op-
retholdelse, den som kloge Poli-
tikere i ældre Tid søgte at
undgaa, nemlig Fattigvæsenet.

Vi konstaterer med Beskæm-
melse og Harm, at dertil er det
kommet i Danmark. Saa langt har
Venstre og Højre drevet det. Den
sociale Lovgivnings Værn er
brudt ned, og for Fremtiden kan
et langt Liv i hæderligt Slid
lønnes med Fattigvæsenets an-
den Klasses Stempel og Tab af
Borgerrøt.

Den tyske Præst — og den danske.

Som Resultatet var beskæm-
melse og Harm, det ogsaa.
 Blandt Dagens Talere var to
Præster, den tyske Pastor
Schmidt og den danske Pastor
Bindselev.

Hr. Bindselev er kendt som en
udræget Højrepolitiker, stærkt
nationalistisk orienteret, ung-
konservativ Fædrelandsven og
Studentereforeningsmand. Atter
denne Gang følte han sig for-
pligtet til at tale og uden mindste
Skamfølelse erklærede han, at
han vilde stemme mod Hjælpen
til sine arbejdsløse Landsmænd.

Den tyske Præst tog et andet
Standpunkt. Han er ogsaa re-
gnet for en konservativ Mand i
gammel tysk Forstand, Preus-
sens Repræsentant, som Højre-
aviser haanende har kaldt ham.
Pastor Schmidt plejer ikke at
deltage i Afstemninger om indre-
politiske Spørgsmaal, men han
erklærede, at Behandlingen af
de Arbejdsløse var en Uretfærdig-
hed, som han vilde prote-
stere imod ved at stemme for
Forslaget.

Dette var maaske Debattens
mest opsigtsvækkende Episode.
Den nationalistiske danske Præst,
som gaar imod de Arbejdsløse,
medens den tyske Præst, en
Fremmed i Landet, men dog
opfyldt af Kristendommens hu-
mane Syn, stemmer for Hjælpen
til de Nødlidende.

Saa skærende skarpt er de
Konservatives Standpunkt og
Pastor Bindselevs mærkelige Op-
træden som Præst og Politiker
for aldrig blevet belyst.

Hverken hans Fædrelands-

kærlighed eller hans kristelige
Næstekærlighed er i Stand til at
omfatte arbejdsløse, nødlidende
Mennesker. Men den tyske Præst
forstaar, at den barmhjertige
Samaritans Eksempel er givet
Menneskene til Efterfølgelse.

— Krisehjælpen er nu slaaet
ned i denne Omgang. Men der-
med er Kampen for at hjælpe
de Arbejdsløse ikke endt. Soci-
aldemokratiet vil fortsætte Kam-
pen og finde nye Veje for at naa
Maalet. Hvem ved, maaske er
Magthavernes Time nærmere
end man tror!

Den Afstemning, Folkethinget
foretog, vil fremskynde og bi-
drage mægtigt til det Nederlag,
som er de nuværende Magt-
havere sikkert, saa snart de
kommer ud til Folkets Dom.

Erklæres Europa bankerot i 1929?

En opsigtsvækkende Tale af den
engelske Nationaløkonom,
Sir George Paish.

Den kendte engelske Natio-
naløkonom, Sir George Paish,
har forleden holdt en opsigts-
vækkende Tale om Forholdet
mellem Europa og Amerika.
Sir George udtaler sig om den
svimlende økonomiske Afhæn-
gighed, hvori Europa efterhaan-
den er kommet til Amerika, og
hans Ord er saa opsigtsvæk-
kende, at de giver Anledning til
Eftertanke. Her gengives et Ud-
drag af hans Foredrag.

Europas Gæld til Amerika.

Europas Laan til Rusland an-
drog for Krigens adskillige Milli-
arder. Europa havde Ret til
Modpræstationer til et Beløb af
60 Millioner Pd. Sterl. aarligt,
der væsentlig indgik i Form af
Hvede, Hør osv. Den ameri-
kanske Gæld til Europa beløb
sig til ca. 1,200,000,000, der aar-
ligt indbragte ca. 60 Millioner
og blev betalt i Form af Raabomuld,
Næringsmidler etc. Denne Gæld er nu næsten fuld-
stændigt forsvunden; derimod
maa Europa efter den nu trufne
Ordnung af Gældsspørgsmaalet
aarligt betale Amerika gigantiske
Summer.

Vil Europa efterkomme alle
sine Forpligtelser, maa det eks-
portere for 300 Mill. Pd. Sterl.
flere Varer end for Krigens.
Denne forøgede Eksport vil ikke
og kan ikke opnaas, bl. a. fordi
Produktionsapparatet udenfor
Europa er blevet vældigt ud-
videt. (Amerika, Japan, Indien,
Kina osv.). Det forarmede Eu-
ropa forsøgte derfor at skabe
Ligevægt gennem Indskræn-
kning af Importen, d. v. s. gen-
nem Forhøjelse af Toldsatserne,